

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2025 Brysselissä

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 26.5.2025 Brysselissä. Kokouksessa Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden markkinatilanteesta erityisesti Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyksen ja Yhdysvaltojen tariffipolitiikan muutoksen jälkeen. Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee myös komission tiedonannosta maatalouden ja ruoan visiosta. Suomi pitää komission tiedonannossa esitettyä maatalouden ja ruoan visiota myönteisenä ja Suomen tavoitteiden mukaisena.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTO 26.5.2025 BRYSSELISSÄ

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Markkinatilanne, erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen ja Yhdysvaltojen tariffipolitiikan muutoksen jälkeen

Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia

Keskustelu

Tiedonanto maataloutta ja elintarvikkeita koskevasta visiosta

Periaatekeskustelu

Muut asiat

a) Maaseudun uudistamista ja kehittämistä käsittelevä kongressi (Poznań, 8.–10. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

b) EU:n maksajavirastojen johtajien 57. kokous

(Varsova 6.–7. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

c) Konferenssi: Maatalouden tappioita aiheuttavien suojeltujen eläinkantojen kestävä hoito (Bryssel 15. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

d) Metsätalouseläimen pääjohtajien kokous

(Varsova 13.–15. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Maatalouden markkinatilanne - maatalous- ja kalastusneuvoston 26.5.2025 keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden markkinatilanteesta kokouksessaan 26.5.2025. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua aiheesta kokouksessaan 5.5.2025.

Suomen kanta

Tiedonannosta ruokaturvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta on annettu E-kirje E 41/2022 vp ja tiedonannosta lannoitteiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamisesta on annettu E-kirje E 154/2022 vp.

Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut pitkäaikaisen häiriön maataloushyödyke-, lannoite- ja energiamarkkinoiden toiminnalle. Tässä epävakaa tilanteessa tulee huolehtia koko elintarvikesektorin toimintavarmuudesta ja varmistaa väestön ruokaturva. EU:n ruoantuotanto on eräiden tuotantopanosten ja -materiaalien sekä jossain määrin myös tuotantoon tarvittavan tekniikan osalta hyvin riippuvainen EU:n ulkopuolelta tulevasta tuonnista. Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta.

Suomi on huolissaan maatalouden tuotantokustannusten pysymisestä edelleen korkealla tasolla vuoden 2022 hintapiikin jälkeen ja ylipäättään koko elintarvikesektorin kustannusten nousun vaikutuksesta kannattavuuden heikentymiseen, tuotannon määrään ja laatuun sekä näiden yhteisvaikutuksesta elintarvikkeiden hintojen nousuun.

Suomi katsoo, että komission tulee ryhtyä tarvittaessa EU:n perustamissopimuksen mukaisesti markkinoita tasapainottaviin ja tuotannon kannattavuutta sekä huoltovarmuutta vahvistaviin toimenpiteisiin.

Suomi korostaa tärkeyttä siirtyä kohti sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä, resiliентtejä ja oikeudenmukaisia ruokajärjestelmiä niin Suomessa, EU:ssa kuin myös globaalilla tasolla.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei ole perusmuistiota kirjoitettaessa toimittanut tausta-asiakirjaa.

Maatalouden yleinen markkinatilanne ja siihen vaikuttavia tekijöitä

Maatalouden yleiseen markkinatilanteeseen vaikuttaa maataloustuotannon kannattavuuskehitys, Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan aiheuttama epävarmuus ja peltokasvien satonäkymät kaudelle 2025/26 niiden päätuotantoalueilla. Kansainvälisen kaupan käynnin dynamiikkaan sekä talouden kasvunäkymiin on kevään kuluessa tuonut lisääntyvää epävarmuutta Yhdysvaltojen asettamat ja vaihtelevasti muuttuvat tuontitullit, aggressiiviset kauppasopimusneuvottelut sekä toisaalta kauppakumppanien tekemät tai ainakin harkitsemat vastatoimet. Markkinakehityksen ennustettavuus pysyy jatkossakin haastavana.

Edellä mainitut tekijät, yhdistettynä rahoitusmarkkinoiden vielä verrattain kireällä olevaan tilanteeseen, heijastuvat maataloussektorin ohella suoraan myös elintarviketeollisuuden toimintaympäristöön sekä kuluttajahintoihin. Elintarvikkeissa kohonneet kuluttajahinnat ovat vähentäneet erityisesti kotieläintuotteiden kysyntää ja ohjanneet kuluttajia valitsemaan edullisimpia vaihtoehtoja. Heikentynyt ostovoima pitää yllä painetta elintarvikkeiden hintojen alentamiseksi, lisää alemman hintatason tuotteiden tarjontaa ja merkitsee sitä, että tuottajien ja elintarviketeollisuuden on vaikea saada katettua kustannuksiaan.

Kansainvälinen viljaneuvosto (IGC) on arvioinut ensi heinäkuussa alkavan, 2025/26 markkinointikauden 2373 milj. tn kokonaisviljasadon vastaavan suuruudeltaan viljan kysyntää. Sekä tuotannon että kysynnän arvioidaan olevan ennätysuuria. Tulevan markkinointikauden loppuvarastojen arvioidaan olevan alhaisimmat 10 vuoteen. Vehnällä 806 milj. tn sato on noin 8 milj. tn kysyntää pienempi. Myös vehnän osalta tuotanto- ja kysyntämäärät ovat ennätyksellisiä. Vehnän kauden 2025/26 loppuvarastojen arvioidaan olevan alhaisimmillaan 9 vuoteen. Selkeästi suurimpana vehnän viejänä jatkaa ensi kaudellakin Venäjä, jonka jälkeen tulevat EU ja Kanada.

Maailmanmarkkinoilla viljan hinnat ovat huhti- ja toukokuun aikana olleet pääsääntöisesti alenevia ja kehitys on ollut nähtävissä eritoten Yhdysvalloissa. Hintaa on painanut alaspäin muun muassa US dollarin arvon heikkeneminen, kauppapoliittiset kiistat sekä sadonkorjuun lähestyminen Pohjoisella pallonpuoliskolla. Leipävehnän vientihinta EU:ssa (Ranska, Rouen) oli toukokuun puolivälissä 204 €/tn, joka on noin 14 % alempana kuin vuosi sitten.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) päämaataloustuotteiden hinnoista koostuva elintarvikehintaindeksin arvo on viimeisen vuoden aikana ollut valtaosin hieman vahvistuva tai pysynyt ennallaan. Huhtikuussa 2025 indeksin arvo oli 128 pistettä, joka on 1 % korkeammalla verrattuna maaliskuun tilanteeseen. Hintojen alenemista tapahtui indeksiin sisältyvissä kasviöljy- ja sokerituoteryhmissä mutta vastaavasti liha-, maito ja viljaryhmissä hinnat kohosivat. Verrattuna vuoden 2024 huhtikuuhun, indeksi on 7,6 % korkeammalla.

EU:ssa ruuan kuluttajahintojen kohoaminen on ollut maltillista vuoden 2025 ensimmäisinä kuukausina verrattuna kolmeen aiempaan vuoteen. Maaliskuussa 2025 ruuan (ml. alkoholittomat juomat) keskimääräinen vuosi-inflaatio oli EU:ssa 3,3 %. Ruuan inflaatio vaihtelee paljon jäsenvaltioiden välillä. Suomessa se oli aleneva alkuvuonna 2024, mutta viime syyskuusta lähtien sen kehitys kääntyi hieman vahvistuvaksi. Suomen vuosi-inflaatio oli ruualla huhtikuussa 2025 lähes 2,3 %.

Inflaation hidastumisen myötä Euroopan keskuspankki (EKP) alensi kesäkuussa 2024 ohjauskorkoja ensimmäisen kerran vuoden 2022 heinäkuussa alkaneiden koron nostojen jälkeen. Viime kesäkuun jälkeen EKP on alentanut ohjauskorkoja yhteensä seitsemän kertaa ja tällä erää rahoitusmarkkinoilla yleinen arvio on, että suunta tulee jatkumaan. Alenevat markkinakorot helpottavat jatkossa myös maataloussektorin kustannuspaineita.

Energian ja lannoitteiden hintakehitykseen paljon vaikuttava maakaasun futuurihinta (TTF) EU:ssa on ollut vuoden 2025 ensimmäisten kuukausien aikana pääosin aleneva. Hintakehitykseen on vaikuttanut kaasun vähentynyt kysyntä Aasiassa, johon vaikuttaa paljolti kiristynyt kauppapoliittinen tilanne maailmalla. Myös kaasun tarjonta EU-markkinoille on lisääntynyt. Toukokuun puolivälissä maakaasun futuurihinta oli EU:ssa 35 €/MWh eli vastaavalla tasolla kuin vuosi sitten. Maakaasun hinnan arvioidaan tulevina kuukausina vahvistuvan Euroopassa johtuen varastojen täydennystarpeesta ensi talvelle ja kaasun käytön lisääntymisestä Aasiassa.

Komission ylläpitämän lannoitehintaseurannan mukaan lannoitetypen keskimääräinen hinta EU:ssa nousi tasaisesti viime syksynä mutta vuonna 2025 hintakehitys tasaantui. Huhtikuussa 2025 lannoitetypen keskihinta oli noin 375 €/tn, joka vastasi loppuvuoden 2023 ollutta hintatasoa. Lannoitefosforin ja -kalin EU keskihinnat ovat kuluvana vuonna olleet hieman vahvistuvia mutta edelleen lähellä vuoden 2024 hintatasoa. Viime tammi-kuussa komissio julkaisi ehdotuksen portaittain suurenevista lisätuontitulleista Venäjältä ja Valko-Venäjältä peräisin oleville lannoitteille. Ehdotuksen käsittely on EU:ssa edelleen kesken, mutta mikäli tullit otetaan käyttöön, niillä on vaikutuksia lannoitemarkkinoihin ja lannoitteiden raaka-ainevirtoihin EU:ssa.

Toukokuun 2025 aikana raakaöljyn hinta (Brent-laatu) on vaihdellut 60-65 \$/barreli. Hintakehitys on ollut kuluvana vuonna pääsääntöisesti aleneva. Tilanteeseen vaikuttavat samat tekijät kuin yleensäkin raaka-ainemarkkinoilla, eli maailmanlaajuinen kysynnän kasvun hidastuminen ja kauppapoliittisen tilanteen luoma epävarmuus. Myös öljyn hyvä tarjontatilanne pitää yllä painetta hintojen alenemiseen.

Markkinatilanne EU:ssa

EU:n maatalousmarkkinoilla on tänä vuonna tapahtunut myönteistä kehitystä ja ainakin osittaista vakauden palautumista viime vuosien epävakaiden markkinatilanteiden jälkeen. Tilanne on edelleen herkkä kuluvan vuoden kasvukauden sääoloihin liittyvien riskien, eläinsektorin terveyspainneiden ja ylipäättään nopeasti muuttuneen kansainvälisen kauppaympäristön vuoksi. Maataloussektorilla seurataan tarkoin EU:n kauppasopimusneuvotteluiden etenemistä esimerkiksi Ukrainan osalta.

Komission mukaan maalisi- ja huhtikuussa säätilanne EU:ssa on ollut kaksijakoinen. Ajankohtaan nähden normaalia runsaampia sateita on saatu EU:n eteläosissa. Sateet ovat heikentäneet syysviljojen kasvuolosuhteita ja hidastaneet kevätkylvöjen etenemistä. Vastaavasti EU:n pohjoisosissa sekä osin keski- ja länsiosissa on ollut vähäsateista ja normaalia lämpimämpää, joten kasvuolosuhteet eivät ole olleet optimaaliset.

Komission arvio EU:n tämän vuoden vilja-alasta on 50 milj. ha. Verrattuna 5 vuoden keskimääräiseen ala olisi 1,8 % pienempi. Viljojen kokonaissatoarvio vuodelle 2025 on alustavasti 280 milj. tn eli 10 % viime vuotta suurempi. Vehnällä sato suurenisi viime vuoden heikosta satomäärästä 13 % ja olisi 126 milj. tn. Tässä vaiheessa kasvukautta arviot pohjautuvat paljolti pinta-alojen ja hehtaarisatojen trendikehitykseen, joten ne voivat lähikuukausina muuttua paljonkin.

EU:n kuluvan 2024/25 markkinointikauden viljataseessa kokonaistuonnin arvioidaan olevan 31,3 milj.tn, kun viime kaudella se oli 33,5 milj. tn. Viljojen vientiarvio on päivitetty 37 milj. tn eli se olisi selkeästi viime kauden 51,5 milj. tn pienempi. Komission seurantatietojen mukaan tällä hetkellä EU:n on viljan tuonti- ja vientimäärät ovat lähes yhtä suuria, kun perinteisesti EU on ollut selkeästi nettoviejä. Vehnän vientiarvio tälle kaudelle on 24 milj. tn, kun viime kaudella määrä oli runsas 35 milj. tn.

EU:n tämän vuoden öljykasvien (rapsi, auringonkukka ja soija) tuotantoala on komission arvion mukaan 11,6 milj. ha eli lähes 1 % viime vuotta pienempi. Viljojen tapaan laskelmassa on käytetty alojen trendikehitystä. Rapsin tuotantoalan arvioidaan suurenevan 3,4 %.

Öljykasvien tuotanto on komission alustavan arvion mukaan noin 31 milj. tn eli se olisi 12 % viime kautta ja 5 % viiden vuoden keskimääräistä pienempi. Rapsin tuotantomäärä on lähes 19 milj. tn, kun viime vuonna se oli reilu 1 milj. tn pienempi.

EU:n kotieläinsektorilla maidontuotanto oli kuluvan 2025 tammi- ja helmikuussa 2,3 % viimevuotta pienempi. Suurissa tuottajamaissa kuten Ranskassa ja Saksassa tuotanto oli 2,4 % ja 2,6 % pienempää. Komission arvion mukaan raakamaidon keskimääräinen EU hinta oli huhtikuussa 53,4 €/100 kg, joka oli lähes 16 % korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Maidon viime vuoden kesäkuussa alkanut tuottajahinnan kohoaminen on tasaantunut vuoden 2025 ensimmäisten kuukausien aikana.

Maitotuotteiden tuotannossa oli 2025 tammikuussa, edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden, laskua voin ja rasvattoman maitojauheen osalta. Muissa tuoteryhmissä oli tuotannon kasvua, esimerkiksi fermentoidut tuotteet 1,7 % ja juustot 1,4 %. Tuotehinnat olivat toukokuun alussa edelleen korkealla tasolla viime vuoden takaiseen tilanteeseen nähden, lukuun ottamatta rasvatonta maitojauhetta, joilla hinta on samalla tasolla. Voilla hinta on vuoden takaiseen tilanteeseen nähden noin 30 % ja juustoilla noin 25 % korkeammalla.

Komission mukaan kaikkiaan maitomarkkinat ovat suhteellisen vakaat. Huolta maitosektorilla aiheuttavat eläintautitaudit, geopoliittiset jännitteet, EU:n mahdolliset vastatoimet ja kauppasopimukset.

Nautasektorilla EU:n keskimääräinen naudan teurashinta oli huhtikuun lopulla lähes 649 €/100 kg, joka on 29 % viime vuotta korkeammalla. Keskihinta on ollut vuoden 2024 heinäkuusta lähtien vahvistuva. Naudanlihan tuotanto EU:ssa oli viime tammikuussa samaa kokoluokkaa kuin vuotta aiemmin. Komission mukaan kysyntä sekä

sisämarkkinoilla että globaalisti on tarjontaan nähden vahvaa. Kauppapoliittinen tilanne huolestuttaa nautamarkkinoilla.

EU:n sianlihan tuotanto oli viime tammikuussa 1,5 % vuoden 2024 tammikuuta suurempi. Sian keskimääräinen EU teurasruho hinta oli toukokuun alussa 210 €/100 kg. Tasoltaan hinta on 5 % vuoden takaista alempana mutta viiden vuoden keskihintaa korkeammalla. Sianlihan keskihinta on ollut vahvistuva viime helmikuusta lähtien. Porseen keskihinta on EU:ssa ollut vahvistuva helmikuun alkupuolelta lähtien ja komission mukaan se antaa viitteitä, että tuottajat ovat aiempaa luottavaisempia sektorin näkymiin.

EU:n sianlihan vientinäkymiä haittaa korkeasta sisämarkkinahinnasta johtuva heikompi kilpailukyky sekä kysynnän väheneminen Kiinassa. Haasteista huolimatta EU:n sianlihan vientimäärä oli viime tammikuussa 1,4 % suurempi verrattuna vuoden takaiseen määrään. Suurimmat kohdemaat ovat Kiina, UK ja Filippiinit.

EU:n siipikarjanlihan tuotanto kasvoi viime tammikuussa 5,5 % verrattuna 2024 tammikuuhun. Tuotanto suureni lähes kaikissa jäsenvaltioissa. EU:ssa broilerin keskimääräinen teurashinta oli toukokuun alkupuolella 288 €/100 kg, joka on 7 % viime vuoden vastaavaa ajankohtaa korkeammalla. EU:n teurashinta on kohonnut alkuvuoden, mutta kääntyi huhtikuussa laskuun. Tuotantokustannusten aleneminen ja lihan korkea hinta on tukenut tuotannon kehittymistä. Siipikarjanlihan vientimäärä on kasvanut määrällisesti 9 % vuonna 2024. Vienti kasvoi kaikkiin EU:n pääkohteisiin. Tuonti EU:hun pysyi viime vuonna edellisvuoden tasolla.

Lintuinfluenssan (HPAI) osalta tilanne on kevään myötä huolestuttava. Viime lokakuun alusta lähtien EU:ssa on raportoitu 468 esiintymää siipikarjassa ja 19 milj. lintua on hävitetty. Eniten tapauksia on ollut Unkarissa, Puolassa ja Italiassa.

Kotieläinsektorilla pysyvänä huolena on afrikkalainen sikarutto (ASF) ja lintujen kevätmuuton myötä myös lintuinfluenssatilanne. Osoituksena, että EU:n eläintautitilanne voi nopeasti muuttua ja aiheuttaa riskiä markkinahäiriöille ovat yllättävät suu- ja sorkkatauti esiintymät (FMD), joita on löydetty kolmessa jäsenvaltiossa tämän vuoden tammikuusta lähtien.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 20.5.2025

EU-ministerivaliokunta 23.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 206,
jukka.virolainen@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 416,
pekka.sandholm@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/239/2025

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/447/2025-MMM-20

Rönty Osmo, Fallenius Sanna-Helena

19.5.2025

Tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta: maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu 26.5.2025

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2025

Eduskuntatunnus

E 6/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 19.2.2025 tiedonannon maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevasta visiosta (COM (2025) 75 final, *engl. Vision for Agriculture and Food – Shaping together an attractive farming & agri-food sector for future generations*).

Visio sisältää tiekartan tuleville strategisille ehdotuksille, joilla on tarkoitus antaa pitkän aikavälin vakaa toimintaympäristö koko ruokaketjun toimijoille. Lisäksi visiossa hahmotellaan tulevaa yhteistä maatalouspolitiikkaa vuoden 2027 jälkeiselle ajalle.

Komissio esitteli ehdotuksen maatalous- ja kalastusneuvostolle 24.2.2025. Maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli visiosta kokouksessaan 24.3.2025. Ympäristöneuvostossa 27.3.2025 lounaskeskustelun aiheena oli vision ympäristönäkökohdat.

Maatalouden erityiskomitea (MEK) keskusteli visiosta ja valmisteli maatalous- ja kalastusneuvoston kokousta 17.3.2025. MEK keskusteli 31.3.2025 vision politiikkatavoitteesta koskien sitä, kuinka rakennetaan houkutteleva maataloussektori, joka turvaa oikeudenmukaisen elintason ja hyödyntää uusia tulomahdollisuuksia. MEK keskusteli 7.4.2025 vision toisesta politiikkatavoitteesta ”Kilpailukykyinen ja kriisinkestävä sektori globaalien haasteiden edessä”. MEK keskusteli 28.4.2025 vision kolmannesta politiikkatavoitteesta eli tulevaisuudenkestävästä maatalousalasta, joka toimii yhteydessä luontoon.

Maatalouden erityiskomitea keskusteli 5.5.2025 kokouksessaan neljännessä politiikkatavoitteesta ”Arvostetaan ruokaa ja edistetään oikeudenmukaisia elin- ja työoloja elinvoimaisilla maaseutualueilla”.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden ja ruoan visiosta kokouksessaan 26.5.2025. Maatalouden erityiskomitea valmistelee keskustelua 19.5.2025 käsittelemällä puheenjohtajavaltion tekemää yhteenvetoa keskusteluista maatalouden ja ruoan visiosta.

Suomen kanta

Suomen kantoja tiedonantoon on määritelty selvityksessä E 6/2025 vp, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Suomi pitää komission tiedonannossa esitettyä maatalouden ja ruoan visiota myönteisenä ja Suomen tavoitteiden mukaisena. Vahva ja kilpailukykyinen ruoantuotanto tulee nähdä osana Euroopan unionin strategista autonomiaa ja valmiutta. Maatalous- ja ruokasektorin tulevaisuuden elinehto on, että ala kiinnostaa nuoria ja uusia yrittäjiä. Maatalouden kehittäminen yhdessä maaseutualueiden elinvoimaisuuden vahvistamisen kanssa parantaa toimitusvarmuutta, valmiutta ja kokonaisvaltaista turvallisuutta kaikissa jäsenvaltioissa.

Maataloussektorille tarvitaan vakaa ja ennustettava politiikkakehys, jossa otetaan nykyistä paremmin huomioon myös muut maatalouteen vaikuttavat politiikat kuin yhteinen maatalouspolitiikka, ja joka takaa sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan.

Suomi korostaa, että yhteisen maatalouspolitiikan ensisijainen tehtävä on perussopimuksen mukaisesti tukea aktiivista, korkealaatuista elintarviketuotantoa ja viljelijöiden tuloja sekä pitää maaseutualueet elinvoimaisina ja kuluttajahinnat kohtuullisina. Hajautettu perhevillelmäpohjainen maataloustuotanto ja elinvoimaiset maaseutualueet ovat ruokaturvan ja huoltovarmuuden keskeinen perusta.

Suomi pitää hyvänä komission tiedonannon painopisteitä aktiivisen ruoantuotannon edistämisestä, maatilojen taloudellisen elinvoimaisuuden edistämisestä ja ympäristöstä huolehtimisesta EU:ssa. Asianmukainen tulotaso, tuotannon kannattavuus sekä riittävä investointien määrä ovat tarpeen, muuten siirtymä kestävämpään ja kilpailukykyisempään elintarvikejärjestelmään on vaikea saavuttaa.

Suomi pitää hyvänä, että tiedonannossa korostetaan tukien nykyistä vahvempaa kohdentamista erityisesti aktiiviseen tuotantoon, epäsuotuisille alueille sekä nuorille ja uusille tuottajille. Suomi pitää tärkeänä sukupolvenvaihdosten edistämistä ja tukee komission ajatusta erityisen sukupolvenvaihdosstrategian laatimisesta.

Suomi näkee komission tavoin, että yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD) sekä muut maaseudun kehittämisen yhteistyömuodot, kuten älykkäät kylät, ovat osoittautuneet tehokkaiksi. Suomi näkee, että maataloustuotannon tukemisen lisäksi olisi tärkeää tukea maatalouden ulkopuolisia yrityksiä ja maaseutuyhteisöjä myös muutoin kuin CLLD:n kautta. Olisi tärkeää tukea myös investointeja biotalouteen ja muiden toimialojen yrittäjyyteen, jotta maaseutualueet pysyisivät elinvoimaisina ja maaseudun elinkeinot ja palvelut kehittyisivät. Myös maaseudun kriittisen infrastruktuurin, kuten laajakaistayhteyksien ja vesihuollon, parantaminen olisi tärkeää.

Pääasiallinen sisältö

Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta

Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta (*engl. A Vision for Agriculture and Food – Shaping together an attractive farming and agri-food sector for future generations*) jakautuu johdantoon, itse vision määrittelyyn sekä neljään politiikkavastaukseen, joiden avulla komission mukaan maatalous- ja ruokasektorista tehdään menestyvä.

Komission tiedonanto pohjautuu osaksi maatalouden tulevaisuutta koskeneeseen strategiseen dialogiin, joka kokosi yhteen maatalous- ja ruokasektorin, kansalaisyhteiskunnan, maaseutuyhteisöjen ja tiedeyhteisön tärkeimmät sidosryhmät, ja sen loppuraporttiin, joka julkaistiin syyskuussa 2024. Tiedonannon taustana ovat myös Draghin, Lettan ja Niinistön raportit sekä Eurooppa-neuvoston, puheenjohtajavaltio Belgian ja neuvoston päätelmät vuodelta 2024 tulevasta yhteisestä maatalouspolitiikasta.

Tiedonannon johdannossa todetaan, että maatalous ja ruoka, kalastus mukaan lukien, ovat unionin strategisia sektoreita, jotka tarjoavat turvallista ja korkealaatuista ruokaa 450 miljoonalle eurooppalaiselle ja ovat avainasemassa globaalin ruokaturvan kannalta. Johdannossa viitataan myös presidentti Niinistön raporttiin, joka tunnistaa ruoan olevan yksi kansalaisten kannalta kaikkein kriittisimmistä sektoreista.

Ruoka on myös osa EU:n taloudellista kilpailukykyä. Vuonna 2022 maatalous- ja ruokasektori loi lisäarvoa yli 900 miljardia euroa ja työllisti EU:ssa liki 30 miljoonaa ihmistä. EU:n kauppataasektorilla oli 70 miljardia euroa ylijäämäinen vuonna 2023.

Komission mukaan ruokaomavaraisuutta ei koskaan saa pitää itsestäänselvyytenä. Vaikka maatalous- ja ruokasektori selvisi hyvin pandemiasta ja tuotantokustannusten noususta, geopoliittiset jännitteet, viimeaikaiset kriisit ja sään ääri-ilmiöt vaarantavat sektorin elinvoiman ja EU:n strategisen autonomian. Maataloussektori käy läpi rakenteellista muutosta, mukaan lukien viljelijäväestön ikääntyminen. Vain 12 % viljelijöistä on alle 40-vuotiaita. Merkittävästi muita väestöryhmiä alhaisempi tulotaso vaikeuttaa tuotannon kehittämistä ja on pääsyy viljelijöiden viimeaikaiseen liikehdintään.

Komission tiedonanto luo vision Euroopan maatalous- ja ruokajärjestelmälle vuoteen 2040 ja sen jälkeiselle ajalle sekä esittää tiekartan vision mukaisille politiikkatoimille. Tiedonanto tukee EU:n kilpailukykykompassin toimeenpanoa. Komissio valmistelee myös kalastusta ja kalanviljelyä koskevaa erillistä visiota vuodelle 2040.

Visio ja tavoitteet vuodelle 2040

Tiedonannossa todetaan, että vuoden 2040 unionin on oltava paikka, jossa maatalous ja ruoan tuotanto kukoistavat koko mantereellamme kaikessa monimuotoisuudessaan. Paikka, jossa maatalous on houkuttelevaa tuleville sukupolville ja maatalous- ja ruokasektori on kilpailukykyinen, resilientti, tulevaisuuden kestävä ja reilu.

Komission mukaan maatalous- ja ruokasektorin tulevaisuus riippuu unionin ja jäsenvaltioiden kyvystä luoda edellytykset neljälle sektorin tavoitteelle. Ne ovat:

1. Vetovoimainen ja ennustettava maatalous- ja ruokasektori, joka mahdollistaa viljelijöiden taloudellisen menestymisen ja houkuttelee alalle uusia yrittäjiä;
2. Kilpailukykyinen ja kriisinkestävä maatalous- ja ruokasektori kasvavan globaalin kilpailun ja shokkien kohdatessa sitä;
3. Tulevaisuuden kestävä maatalous- ja ruokasektori, joka toimii planetaarisissa rajoissa;

4. Ruokaa arvostava, reiluja työ- ja elinolosuhteita sekä eläviä maaseutu- ja rannikkoalueita vahvistava maatalous- ja ruokasektori.

Komissio toteaa myös, että vision mahdollistamiseksi investoinnit tutkimukseen, osaamiseen, taitoihin ja innovaatioihin ovat tärkeitä.

Visiossa esitetyt politiikkatoimet menestyvän maatalous- ja ruokasektorin edistämiseksi on lueteltu valtioneuvoston selvityksessä E 6/2025 vp.

Puheenjohtajavaltion yhteenveto maatalouden erityiskomitean keskusteluista visiosta maatalous- ja kalastusneuvoston kokoukseen 26.5.2025 (8772/25)

Puheenjohtajavaltio on toimittanut keskusteluun tausta-asiakirjan 8772/25.

Tausta-asiakirjassa kootaan yhteen maatalouden erityiskomitean keskusteluja maatalouden ja ruoan visiosta. Maatalouden erityiskomitea keskusteli maatalouden ja ruoan visiosta yksityiskohtaisesti kokouksissaan 31.3.2025, 7.4.2025, 28.4.2025 ja 5.5.2025. Puheenjohtajavaltion yhteenvetoa käsitellään maatalouden erityiskomitean kokouksessa 19.5.2025.

Yleiset huomiot

Puheenjohtajavaltio nostaa esiin, että jäsenvaltiot pitivät komission tiedonantoa tervetulleena. Jäsenvaltiot pitivät myönteisenä sitä, että ruokaturva nostettiin vision keskiöön. Vuoropuhelu viljelijöiden kanssa on välttämätöntä keskusteltaessa yhteisen maatalouspolitiikan ja maatalouden tulevaisuudesta. Lisäksi puheenjohtajavaltio nostaa yleisinä huomioina esiin yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä keskustelussa esiin tuotuja asioita; tarpeen yksinkertaistaa ja räätälöidä yhteistä maatalouspolitiikkaa, sekä yhteisen maatalouspolitiikan nykyisen rakenteen säilyttämisen ja asianmukaisen rahoituksen varmistamisen.

Vision ensimmäinen politiikkatavoite

Puheenjohtajavaltio nostaa vision ensimmäisen politiikkatavoitteen keskustelusta esiin viljelijöiden tulonmuodostuksen monipuolistamisen, suorien tukien jatkuvuuden ja paremman kohdentamisen, sukupolvenvaihdosten vauhdittamisen, vahvojen investointivälineiden säilyttämisen yhteisessä maatalouspolitiikassa, sekä oikeudenmukaisten hintojen mahdollistamisen maataloustuotteille.

Vision toinen politiikkatavoite

Puheenjohtajavaltio tuo esiin toisen politiikkatavoitteen keskustelusta maatalouden kilpailukyvyyn ja kestävyys vahvistamisen, kotieläintuotannon strategisen roolin maataloudessa, maatalouden resilienssin parantamisen, peililausekkeet kansainvälisessä kaupassa, sekä laadittavat uudet EU-tason strategiat (sukupolvenvaihdosten edistäminen, vesiresilienssi, valkuaistuotanto ja kotieläintalouden edistäminen).

Vision kolmas politiikkatavoite

Puheenjohtajavaltio tuo kolmannen politiikkatavoitteen keskustelusta nostoina esiin vapaaehtoisen vertailuanalyysin (benchmarking) maatalojen kestävyystyössä, kannustavuuden ilmasto- ja ympäristötoimissa, tarpeen kehittää vesiresilienssistrategia, kestävä vesien- ja maaperänhoidon, sekä nykyisten vesien ja maaperän kunnon parantamiseen tähtäävien yhteisen maatalouspolitiikan toimien jatkamisen.

Vision neljäs politiikkatavoite

Vision neljännen politiikkatavoitteen osalta puheenjohtajavaltio tuo nostoina esiin maaseudun kehittämistä tukevien politiikkojen synergian vahvistamisen, LEADER-ohjelman, sekä maaseutuvaikutusten arvioinnin välineenä, jolla tuetaan maaseudun kehittämiss politiikkojen täydentävyyttä.

Vision horisontaalinen tavoite

Vision horisontaalisen tavoitteen osalta puheenjohtajavaltio nostaa keskustelusta esiin riittävän infrastruktuurin varmistamisen maatalouden ja maaseudun digitalisaation kehittämiseksi, tarvittavan rahoituksen innovaatioiden toimeenpanon tueksi, tuen neuvonnalle ja koulutukselle, sekä tutkimuksen ja kehityksen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on komission tiedonanto, johon ei sisältynyt lainsäädäntöaloitetta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Alustavien tietojen mukaan Euroopan parlamentti on laatimassa maatalouden ja ruoan tulevaisuudesta oma-aloitemietintöä. Tarkempaa tietoa käsittelystä ei vielä ole.

Kansallinen valmistelu

E-kirjeen valmistelu:

Asia on esitelty maatalous- ja elintarvikejaostolle (EU18) 27.2.2025.

Luonnos E-kirjeeksi on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kirjallisessa menettelyssä 10.-11.3.2025

Luonnos E-kirjeeksi on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 14.3.2025.

Maatalouden erityiskomitean ja maatalous- ja kalastusneuvoston käsittely:

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 14.3.2025, 27.3.2025 ja 2.-4.4.2025 (kirjallinen menettely), 25.4.2025, 29.4.-2.5.2025 (kirjallinen menettely), 15.5.2025, 20.5.2025

EU-ministerivaliokunta (kirjallinen menettely) 19.-21.3.2025, 23.5.2025

Eduskuntakäsittely

Asiasta on annettu 14.3.2025 E-kirje E 6/2025 vp.

Maatalous- ja kalastusneuvoston käsittely: Suuri valiokunta 21.3.2025, Suuri valiokunta 23.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan ja niihin otetaan kantaa tiedonantoon sisältyvien aloitteiden ja lainsäädäntöehdotusten käsittelyn yhteydessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Tuleva YMP on osa tulevaa monivuotista rahoituskehystä (MFF). Komissio antaa tulevan MFF-ehdotuksensa heinäkuussa 2025 ja sen jälkeen erilliset sektorikohtaiset lainsäädäntöehdotukset. Tarkempaa tietoa sektorikohtaisten ehdotusten aikataulusta ei tässä vaiheessa ole.

Asiakirjat

Komission tiedonanto COM(2025) 75 final

8772/25 puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja maatalous- ja kalastusneuvoston kokoukseen 26.5.2025

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Osmo Rönty, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 084, osmo.ronty@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 073, sanna-helena.fallenius@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/447/2025

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/239/2025-MMM-84

Uusitalo Laura

16.5.2025

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.5.2025 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.5.2025 asialistalla on puheenjohtajavaltion tiedotus- asioita. Asialistalle saattaa tulla myös muita asioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiat tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Asiakohta a) Maaseudun uudistamista ja kehittämistä käsittelevä kongressi (Poznań, 8.–10. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puola järjesti maaseudun uudistumisen ja kehittämisen konferenssin 8.–10. toukokuuta 2025 ja kyseessä oli Puolan EU:n puheenjohtajakauden suurin yksittäinen tapahtuma. Tapahtuman osallistui noin 1 500 henkilöä. Tapahtuma kokosi ministeritason osallistujia sekä maaseudun kehittämiseen osallistuvia instituutioita, paikallishallinnon edustajia, kansalaisjärjestöjä, tiedeyhteisön edustajia sekä paikallisten yhteisöjen edustajia. Pääkeskusteluiden lisäksi tapahtumassa järjestettiin noin 20 oheiskeskustelua ja työpajaa. Puolan maatalousministeri Czesław Siekierski avasi konferenssin. Lisäksi konferenssissa puhui EU:n maatalouskomissaari Cristophe Hansen.

Konferenssin tavoitteena oli myötävaikuttaa vahvempien, verkottuneempien, vauraampien ja resiliientimpien maaseutualueiden rakentamiseen, kuten on linjattu pitkän aikavälin maaseutuvisiossa (LTVRA). Tapahtumassa valotettiin ideoita, innovatiivisia ratkaisuja, hyviä toimintamalleja sekä mekanismeja ja tukijärjestelmiä, joilla on nähty olevan erinomaisia vaikutuksia kylien ja maaseutualueiden hyväksi tilanteessa, jossa maaseutualueita haastaa globaalit uhkat ja, jossa resilienssin ja turvallisuuden vahvistaminen ovat kriittisiä. Tavoitteena oli korostaa arvoja, jonka pohjalta voidaan vastata lisääntyviin uhkiin ja epävarmuustekijöihin kylien erityispiirteitä huomioiden, ruohonjuuritason aloitteilla ja hyödyntämällä paikallisia resursseja sekä erityisesti paikallisten yhteisöjen liikkeellepanevalla voimalla. Konferenssilla haluttiin auttaa paikallisia yhteisöjä ja ihmisiä auttamaan itseään. Ohjelmassa ja keskusteluissa korostui sekä pitkän aikavälin maaseutuvisio että tuoreen maatalouden ja ruoan vision yhteisiä teemoja, kuten naiset ja nuoret maaseutualueilla, että paikkaperusteisen politiikan ja kehittämisen tarve ja menettelmät.

Asiakohta b) EU:n maksajavirastojen johtajien 57. kokous (Varsova 6.–7. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Maksajavirastojen johtajien 57. kokous järjestettiin Varsovassa 6.–7. toukokuuta 2024. Kokous järjestetään yleensä kaksi kertaa vuodessa kussakin puheenjohtajavaltiossa. Suomea kokouksessa edusti Ruokavirasto. Kokouksessa käsiteltiin mm. maksajavirastojen toimintaan ja yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanoon liittyviä keskeisiä aiheita.

Asiakohta c) Konferenssi: Maatalouden tappioita aiheuttavien suojeltujen eläinkantojen kestävä hoito (Bryssel 15. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio järjesti konferenssin maataloudelle tappioita aiheuttavien suojeltujen eläinkantojen kestävästä kannanhoidosta Brysselissä 15. toukokuuta 2025. Konferenssissa kuultiin esitykset komissiolta, tutkijoilta ja lammasalan edustajalta. Esityksissä kuvattiin EU-lainsäädännön nykytilaa ja suden suojelutason alentamisen aiheuttamia muutoksia sekä muita EU-lainsäädännön ja rahoituksen mahdollisuuksia (ennaltaehkäisy ja kompensaatiot). Lisäksi esiteltiin suurpetopopulaatioiden kehitystä ja pohdittiin konfliktien rakennetta ja ratkaisuja. Tilaisuudessa käytiin rakentavaa keskustelua siitä, miten suurpetokantojen hoitoa voidaan toteuttaa kestävällä tavalla, sopeutuen yhteisloon kasvavien suurpetopopulaatioiden kanssa ja säilyttäen edellytykset maatalouden harjoittamiselle.

Asiakohta d) Metsätalouseläinalan pääjohtajien kokous (Varsova 13.–15. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

EU:n metsäasioista vastaavien johtajien kokous järjestettiin Varsovassa 13.–15. toukokuuta 2025. Kokouksen varsinainen keskusteluteema oli: ”Metsien resilienssin vahvistaminen biodiversiteetin suojelun kautta – mahdollisuudet ja haasteet”. Suomelta ja Liettualta oli pyydetty teemasta alustukset keskustelun tueksi. Suomen puheenvuorossa todettiin, että biodiversiteetin vahvistaminen on keskeistä ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja resilienssin vahvistamisessa.

Keskustelun taustalla on se, että EU:n metsästrategia korostaa ekosysteemit huomioon ottavien metsänhoitomenetelmien merkitystä EU:n alueen metsien resilienssin ja sopeutuvan metsänhoidon vahvistamisessa. Ekosysteempipohjaisten lähestymistapojen rooli on kasvanut ilmastomuutoksen ja biodiversiteetin häviämisen myötä. Metsien resilienssi on avainasemassa metsien sosioekonomisten ja ympäristöfunktioiden

toteuttamisessa. Tämä sisältää metsätuhojen kustannusten välttämisen ja metsäpohjaisen biotalouden kehittämisen mahdollistamisen tulevaisuudessa. Kokouksen toisena päivänä järjestettiin paneelikeskustelu ennallistamisasetuksen toimeenpanosta ympäristöasioista vastaavien osastopäälliköiden kanssa.

(mahd.) e) Komission asetusehdotus yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) yksinkertaistamiseksi

Ennakkotietojen mukaan komissio esittelee maatalous- ja kalastusneuvoston muissa asioissa 14.5. antamansa asetusehdotuksen YMP:n yksinkertaistamiseksi. Komissio pyrkii muutosehdotuksillaan parantamaan YMP:n lainsäädännön toimeenpanoa ja tarjoamaan nopeaa vastausta tunnistettuihin ongelmiin ja uusiin haasteisiin. Komissio pyrkii lisäämään jäsenvaltioiden joustavuutta ja vähentämään viljelijöiden taakkaa. Komissio pyrkii myös siihen, että viljelijät voisivat hyödyntää kaikkia YMP:n tarjoamia mahdollisuuksia.

Komissio pyrkii myös maatalouden ja ruoan vision tavoitteiden mukaisesti yksinkertaistamaan ja virtaviivaistamaan maataloille asetettuja vaatimuksia, jotta ne vastaisivat paremmin erilaisiin tilanteisiin ja maatalouden käytäntöihin. Lisäksi pyritään virtaviivaistamaan pienten ja keskisuurten tilojen tukijärjestelmiä ja parantamaan yleisesti kilpailukykyä sekä annetaan jäsenvaltioille lisää joustavuutta YMP:n strategiasuunnitelmien hallintaan. Komissio ehdottaa muutoksia myös YMP:n ehdollisuuden järjestelmään sekä ehdottaa uutta täydentävää kriisitukea ja muutoksia maatalousvaraukseen.

Suomen kannanmuodostus on parhaillaan käynnissä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston muut asiat.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 20.5.2025

EU-ministerivaliokunta 23.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Laura Uusitalo, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 030, laura.uusitalo@gov.fi

Asiakohta a) Neuvotteleva virkamies Antonia Husberg, MMM/RO/MAKE, 0295 162 033, antonia.husberg@gov.fi

Asiakohta d) Neuvotteleva virkamies Juha Roppola, MMM/LVO/MBY, 0295 162 169, juha.roppola@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/239/2025

Liitteet -**Viite** -

Liitteet -